

31. 8. 2025 – *Pozorně rozvažovat!*

1. čtení: 1Sam 30, 1-4 + 1Sam 14, 4-5 + Gn 2, 7-11

Píseň: EZ627 – Má duše Boha velebí

Základ kázání: 1Sam 15, 1-9

Kázání: Milí shromáždění,

občas mívají návštěvníci bohoslužeb dojem, že jedno kázání vystihne skoro všechno v biblickém oddílu. Ačkoli trvá 15-20 minut. Někteří se dokonce svěřují: Pane faráři, já vám rozumím, vy nám to chcete říct *všechno*. Na biblické hodině jsme o něm hovořili další dvě hodiny.

Ani to však ani zdaleka nestačí na *kompletní* výklad *Božího slova* v daném textu zjevovaném.

Také proto jsme dnes jako první čtení slyšeli tři texty. Souvislosti s dnešním příběhem jsou snad nápadné. Ale je to dohromady sotva dvanáct biblických veršů. Jistě je mnoho dalších souvislostí – např. Est 3, 1.

Dnes slyšená první čtení jsem vybral, protože nás upozorňují, že 1Sam 15 není ani zdaleka obyčejný příběh. Že obsahuje mnohé *mýtické* motivy. Pozor, *mýtus* je prastarý literární žánr, ne synonymum výmyslu a nepravdy!

Mýty jsou příběhy, které předkládají a vysvětlují *to nejzákladnější* o lidském životě. Vysvětlují, *proč* je život, kde se vzal, co je jeho smyslem – a co není. Co je dobro a co zlo.

Na mýtické rozměry 1Sam 15 upozorňuje už vůbec ten samotný Amálek. To *není* a *nikdy nebyla* etnická skupina. Ani národnostní. Byla a je to skupina lidí, kterou spojuje stejný způsob života – na úkor ostatních. Zejm. nejzranitelnějších, nejslabších, bezprávných, závislých na ochraně ostatních (Dt 25, 17nn!).

A tak je snad očividné, že Amálek *žije dodnes*. Tolik lidí je na světě, kteří žijí na úkor rodičů, starých, nemocných, postižených, dětí, přistěhovalců, otroků atd.

Jenže to přece nedává smysl! Právě ta 1Sam 15 se *zdá* říkat, že Saul Amáleka *vyhubil*! Dokonce včetně žen, kojenců a pacholat! Zdá se, že *pouze* Agag byl zachráněn – ale toho v závěru příběhu rozsekal na kusy sám Samuel. Jak je tedy možné, že s nimi bojuje David v 1Sam 30? Jak je možné, že je v knize Ester nějaký Haman, *Agagovec*? Jak je možné, že *Amálek* přežívá dodnes??!

I to jsou nápadná upozornění na *nadčasovost* příběhu. A tak na jeho *mýtičnost*.

A pokud by těchto upozornění na mýtičnost, nadčasovost 1Sam 15 bylo málo, pak si všimněme: Když Jonatán v 1Sam 14 porazil místní pelištejskou svatyni s dvaceti Pelištejci, tak jsme slyšeli o názvu pomalu každého šutru, po němž lezl. O názvech měst. *Přesně* jsme věděli, kde se příběh odehrál.

Ale v 1Sam 15 jde o *vybití* celé skupiny včetně žen, pacholat a kojenců. A *vůbec nevíme*, kde že to ten Amálek sídlil. Město, k němuž Saul přitáhl, je bez jména. A Amáleka „pobíjel od Chavíly směrem k Šúru.“

Jenže to je opět nesmysl. Chavíla je poprvé zmíněna v druhém *mýtickém* příběhu stvoření světa. A kdekoli by snad mohla být, jistě ji neobtékala žádná řeka. Protože nejspíš *vůbec* nejde o zeměpisný název.

Buď je totiž kousek od perského zálivu – tedy v oblasti tehdejší asyrské a akkadské říše, později Babylónu. Ale to je přes tisíc kilometrů pouští, proč by tam Saul šel vybíjet Amáleka? Jiní ji situují na jih od Zaslíbené země – do zhruba střední části arabského poloostrova. To je sice o něco blíže, ale jde o stejně nesmyslné tažení Saula ze Zaslíbené země.

A celé je to, zdánlivě, o to absurdnější, že Šúr je na východní hranici Egypta. Tak, pokud Chavíla *byla* názvem skutečného místa, pak Saul pobíjel Amálekovce směrem „zpátky domů a přes Zaslíbenou zemi dál pryč směrem na Egypt.“ A v obou případech jde o stovky kilometrů. A to z *úplně cizí země* – ne z království Božího lidu!

A připomeňme, že pokud Amálek sídlil v oné „Chavíle“, tak ta měla hromady úžasného zlata. Tedy jsou to *milionáři* a *miliardáři* své doby, kteří i ve svém bohatství *dál okrádali ostatní*. A čím ubožejší mohli okrádat, tím líp!

Takové přece *nejde* vyhubit. Stejně jako nejde vyhubit zloděje, vrahy, podvodníky, zlatokopky, nevěrnice, lháře... Zlo *nejde* vyvraždit. Protože i kdybychom nakrásně teď zabili všechny zlé – hned v dalším okamžiku se kdokoli jiný může rozhodnout činit stejné zlo. To je jeden z důvodů, proč se křesťanské země postupně takřka kompletně zrekli trestu smrti.

Což o to víc zdůrazňuje *mýtičnost*, protože *nadčasovost*, příběhu 1Sam 15. Také v tom, že Amálek jsou *boháči*. A *přesto* (proto?) dál okrádají ostatní. Také v Samuelových slovech: „Líbí se Bohu oběti víc než poslouchat? Pozorně rozvažovat, (dosl. dávat pozor), je nad nejlepší obět.“ A také proto *nevíme*, kde že to ten Amálek sídlil. Protože sídlí *všude*. V Praze. V Nuslích. V nuselském evangelickém sboru. Stejně jako v New Yorku, Moskvě, Horní Čermné atd. Sídlí *všude*, kde jsou lidé. Nakonec kdo

z nás *nezná nikoho*, kdo žije rád na úkor ostatních? Kdo zneužívá a manipuluje ostatní, aby žil z plodů jejich práce? Zejména mezi bohatými?

A proto s Amálekem zakrátko válčil David. A hned si všimněme: *Bez příkazu ho kompletně vyhubit* – tak proč ho slyšel Saul? Stejně také Ester s Mordokajem. A proto se s válkou proti Amálekovi explicitně *už nikdy nesetkáme* – po té Davidově příhodě (Haman je popsán jako *Agagovec!*). Přestože je mu v 1Sam 15 vyhlášen *nejukrutnější* boj. Tak by se bojům s ním měla věnovat celá Bible, ne? Nebo by se alespoň tu a tam měla tahle skupina vynořit, ne?

No, a ne.

Zdánlivě Amálek mizí na konci 1Sam ze scény. Božího zjevení – Bible. Jakoby z dějin. Po třech bojích. To není mnoho na tak ukrutný a vražedný příkaz Hospodina Boha k jeho vyvraždění včetně pacholat a kojenců – který se týkal jen *jednoho* z nich!

Protože ani ten Saul ho nevyvraždil – jestli vůbec zabíjel jeho ženy a děti (příběh o tom *nehovoří!*). Ani David – ten takový příkaz ani *nedostal!* Protože vyhubit zlo zabíjením zlých prostě *není* možné.

A tak je 1Sam 15 *očividně* příběhem „jak ne.“ Jako většina biblických příběhů. Totiž co někdo udělal, a bylo to *špatně*. Je příběhem „tohle nedělejte.“ Je cimrmanovskou „prozkoumanou slepou uličkou,“ po jejímž prozkoumání zní „tudy ne, přátelé.“

Saul přece v tom příběhu naprosto selhal. A lhal o tom. A manipuloval i Samuela – jak rychle „načichl“ amálekovstvím! Lid se také neřídil Božím slovem. Amálek je *samozřejmě* příkladem „takhle ne.“ Tak zbývá jen ten Samuel, který ovšem zdůrazňuje právě poslušnost, naslouchání, dávání pozor a *pozorné rozvažování* – nad oběti. Aby i čtenář nejprve dobře poslouchal a pak pozorně rozvažoval!

Příběh 1Sam 15 je mýtem, který říká: *Není možné* Amáleka vyvraždit. I kdybychom věřili, že to děláme na Boží příkaz. I kdybychom takové lidi vraždili i s kojenci a pacholaty. Stejně jako Bůh *odmítl* Abrahamovu obět syna Izáka – kterou ale přece Bůh sám chtěl!

Aby o to silněji biblický příběh zapůsobil v tom, co Bůh *odmítá*. I kdybychom na tisíckrát věřili, *cítili*, že to nebo ono je správně. Nebo dokonce je Božím slovem. Tak vyvraždit Amáleka se kromě Saula nepokusil už nikdo. A nikdo neslyší *zopakován* tento Boží příkaz. Stejně jako Boží příkazy Abrahamovy (opustit zemi, obětovat Izáka atd.). Nebo Mojžíšovy.

Stejně jako nikdo jiný neslyšel od Boha ani v Bibli ani jinde „ty jsi můj milovaný syn, tebe jsem si vyvolil.“

To se jen pořád dokola ozývá hřích. Protože pýcha. Touha po bohorovnosti. Absence sebekritiky. Absence skepse vůči *svému* poznání.

Hledání si toho, co chceme vidět a slyšet – i v Božím zjevení. Protože v Bohu samém. Tak Bůh přece *přikazuje* vraždit lidské hyeny, parazity, manipulátory – tak proč o to *nikdo jiný* v celé Bibli *neusiluje*?

A nikdo ani *nepřipomíná*, toto zdánlivé „neposlouchání Božího slova!“ Jak je to možné?!

To jde přece proti běžným představám o víře, náboženství, Bohu, křesťanství, židovství, Bibli...! Že je máme hlavně cítit a prožívat!

No právě!

To přece dělá Bible, protože Bůh, *takřka neustále*. I ten Samuel to říká v dnešním příběhu, že hlavní je slyšet a *přemýšlet*. Vždyť *takřka neustále narážíme* se svou vírou, dojmy, pocity, přesvědčeními, postoji, prioritami – do *zdi reality*. Pořád znovu *nepůsobí*, co se *domníváme*, že *mají působit*. Protože jen málo lidí věří vírou *biblickou* v Boha *biblického*.

Ačkoli právě ta Bible pořád dokola připomíná, že *Bůh své slovo plní*. A Bibli psali dnes už čtyři tisíce let utiskovaní, pronásledovaní, zotročovaní a vraždění Israelci a židé. Kteří z těch cca 4000 let měli vlastní suverénní zemi asi 600 let. Proč tedy *právě* ti židé a Israelci vyznávali a vyznávají tento *takřka trvalý Boží vzdoropodnik*? Vždyť se přece dodnes zdá *absurdním*.

Tak kde jsou ti vrazi a utiskovatelé Božího lidu? Kde jsou Pelištejci, Kenaanci, Asyřané, Babylóňané, Římané? Kde je říše nacistická a sovětská?

Ale ti židé/Israelci tu pořád jsou. I navzdory trvajícimu Amálekovi. Trvale směšně malá skupina podivínů, kolem kterých se i dnes točí dějiny i zprávy (nejen) v televizi. Už čtyři tisíce let.

To je přece *proti* všemu lidsky přirozenému, logickému, obvyklému!

Ale to je Boží slovo v podstatě vždy...

Amen.

Píseň: EZ689 – Proč se svět marností, bohatstvím honosí